

Олег Пархітько

ВИСВІТЛЕННЯ ПИТАНЬ ОБ'ЄКТИВНОГО СУДДІВСТВА У БОКСІ НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «РИНГ»

Завдяки кольоровому телебаченню спорт уже давно став невід'ємною частиною сучасної масової культури. Демонстрація своєї прихильності до певної спортивної команди допомагає політикам привернути голоси електорату, проведення спортивних змагань дозволяє державі підвищити свій імідж та отримати серйозні інвестиції в економіку. Історії відомі випадки, коли конфлікти на спортивних майданчиках ставали приводом для початку бойових дій [14, 50-55]. Не секрет, що в Україні найпопулярнішими видами спорту є футбол та бокс, причому успіхи українських боксерів ніяк не можна порівнювати із досить посередніми результатами українських футболістів. Популярність боксу в Україні мала наслідком появу у квітні 2002 року всеукраїнського щомісячного журналу «Ринг», який і став об'єктом даної статті. На жаль, гігантські фінансові вливання в індустрію боксу стають плідним ґрунтом для численних махінацій на різних рівнях спортивної інфраструктури. Чи не найбільше уваги у цьому аспекті привертає діяльність суддівського корпусу, висвітлення роботи якого на шпальтах журналу «Ринг» за перше півріччя 2008 року ми й намагаємося дослідити у цій публікації.

Суддівство у боксі значно відрізняється від інших спортивних дисциплін. Головний суддя – рефері – знаходиться разом із боксерами у ринзі, стежить за дотриманням правил і у разі необхідності фіксує дострокову перемогу одного з бійців. Натомість тріо бокових арбітрів, яке займає місця біля рингу, забезпечує підрахунок влучних ударів і виставляє боксерам бали, що вирішують долю поєдинку. Подібна ретельна система контролю покликана підвищити рівень об'єктивності арбітражу. Однак на практиці вона надає додаткові можливості тим, хто хоче вплинути на результат змагання.

© О. Пархітько, 2008

Історія знає багато прикладів махінацій у боксі. Достатньо пригадати суб'єктивне суддівство аматорського боксу на Олімпіаді-88 у Сеулі, яке пам'ятають завдяки рекордній кількості помилкових рішень та усуненню від роботи «ангажованих» арбітрів. Все це змусило МОК поставити питання про позбавлення боксу олімпійського статусу [8, 140].

У процесі моніторингу публікацій журналу «Ринг» за перше півріччя 2008 року нами знайдено 69 уривків, які містять оцінні судження щодо діяльності арбітрів. Необхідно зазначити, що 48 із них (69,6%) включають негативну оцінку суддівської діяльності, 18 (26,1%) позитивно оцінюють роботу арбітрів і 3 уривки (4,3%) є за своїм характером нейтральними. Мало не потрійне переважання негативних оцінок є яскравим свідченням проблем, що стоять перед сучасним боксом. Крім того, численні негативні оцінки покликані слугувати індикатором принциповості журналістів у розв'язанні складних проблем, що може вважатися іміджевою характеристикою видання. Позитивні оцінки не викликають жодних емоцій у цільової аудиторії, оскільки чесність та кваліфікованість вважаються характеристиками, іманентними образу судді. Незначна кількість уривків, названих у публікації «нейтральними», передбачає не формальну фіксацію присутності судді, а вказує на контрверсійність самої оцінки.

Враховуючи особливості суддівства у боксі, легко дійти висновку, що негативно вплинути на результат поєдинка може як рефері, так і бокові арбітри. У сучасному професійному боксі виробилася неприємна традиція, згідно з якою судді намагаються доступними засобами підтримувати місцевого бійця. У цьому відношенні особливою славою користуються двоєбіи на території Німеччини та Франції. Іноземний боксер у цих країнах може перемогти тільки достроково, оскільки рішення бокових суддів завжди буде необ'єктивним. «Олександр Гуров, який у червні був безчесно пограбований в Італії місцевими суддями, виміщував свою злість на колезі з Біларусі Віталії Шкрабе» [4, 51].

Висвітлюючи приклади необ'єктивного суддівства, журналісти видання часто використовують іронію. «Усі добре знають і пам'ятають, як на чужині безсоромно пограбовували нашого Андрія Котельника, і не було жодної гарантії, що подібне не відбудеться з Юрієм у Франції, відомий нечесним суддівством не меншою мірою, ніж та ж Німеччина. Проте, на щастя, обійшлося. Усі троє суддів не стали робити вигляд, що спостерігали якийсь інший поєдинок, і одноголосно віддали українцю заслужену перемогу» [2, 27].

Слід віддати належне журналістам часопису: заради об'єктивності вони піддають критиці навіть несправедливі рішення на користь українських спортсменів. У звіті Антона Горюнова «Осторожно: Вирчис!» перемога українського боксера пояснюється проведенням бою у Німеччині, де українці, завдяки впливу братів Кличків, вважаються місцевими спортсменами. «...Вірчис тільки почав переходити від „відвертих опонентів“ до суперників більш-менш пристойного рівня, як несподівано сам поставив на собі хрест у свідомості боксерської спільноти, проваливши зустріч із британським джорніменом Майклом Шпроттом у грудні 2005 року: від поразки Володимира врятувало тільки те, що бій проходив у Німеччині» [3, 14].

Втім, попри критичне ставлення до українських спортсменів, позиція журналу «Ринг» не позбавлена певної тенденційності. Вона викликана змінами в інформаційній політиці видання, що відбулися у березні 2008 року. У цей час журнал став діловим партнером промоутерської компанії, яку очолюють брати Клички та відомий бізнесмен Вадим Бухалов. Цей діловий альянс призвів до збільшення на сторінках журналу інформації про українських боксерів, зникла критика тих спортсменів, що мають контракти з промоутерською компанією Кличків та Бухалова.

Необхідно відзначити, що матеріали, присвячених безпосередньо проблемі необ'єктивного суддівства, у журналі за перше півріччя 2008 року знайдено лише два. У замітці «Арбітров вивчали к началу на ковер» [1, 22] йдеться про наслідки несправедливого рішення бокових суддів у поєдинку Хосля Касамайора та Хосе Круса, коли арбітрів було викликано для бесіди на засідання Комісії у справах спорту штату Нью-Йорк. У боксерському середовищі настільки призвичаїлися до подібних рішень арбітрів, що сам факт подібного розгляду визначено автором замітки як «досить рідкий випадок». Цікаво, що іншу замітку – «Самое сомнительное судейское решение» [13, 60] – також присвячено помилкам у вказаному двобої.

Якщо негативні наслідки роботи бокових арбітрів можуть проявитися тільки у формі винесення вердикту щодо результату поєдинка, можливості для махінацій головних арбітрів значно різноманітніші. Одна із подібних можливостей полягає у тому, щоб неоднаково реагувати на порушення боксерів. «Та ще й надто тямущий рефері Джо Кортес втручався надто часто і – подекуди – недоречно. Імовірно, дізнавшись про „брудний“ стиль

Хеттона, рефері значно частіше робив попередження британцю, ніж Мейвезеру, хоч фоліли у достатній мірі обидва бійці – на „борцівські“ прийоми Ріккі американець відповідав постійними тичками ліктями в обличчя, рукавичкою або передпліччям у горло і постійним поринанням під руку візаві» [9, 5–6].

Рефері може несправедливо надати зайвий час на відновлення місцевому боксеру після пропущеного ним важкого удару. «Але тут звільнитися від тенет непроглядного смога у голові Ріккі допоміг рефері, розділивши боксерів і зробивши Лазкано зауваження за одночасне затримання суперника та нанесення йому ударів. Хеттон отримав ще більший подарунок долі у вигляді зайвих секунд на відновлення, коли Говард Фостер вирішив, що тому треба зав'язати шнурки на боксерках...» [12, 6].

Своїм рішенням головний суддя може не зарахувати правильний нокдаун або навіть зняти очки з боксера за порушення, якого не було. «Однак рефері очевидний нокдаун Гарсії не зарахував, імовірно, вирішивши, що у латиноамериканського бійця сталося „розбалансування“» [5, 6]. «... Джей Нейді, який судив цей бій, спочатку не побачив явного нокдауну і не відсік Барреру, як це було необхідно, а потім зняв з Баррери очко, так і не зарахувавши нокдаун. Пізніше Маркес чесно визнав, що нокдаун був – це було очевидно» [7, 55].

Абсолютно виняткову допомогу надав місцевому боксеру рефері у поєдинку, що проходив на території Уельсу: «Після цього сталася дивна річ: рефері допоміг Різу піднятися на ноги!!!» [11, 28].

Втім, далеко не всі помилки головного судді варто пояснювати корупцією у спорті. Навіть арбітр високого рівня може помилитися, хоч досить часто помилки обумовлюються низькою кваліфікацією. У поєдинку Вахтанга Дарчиняна та Зі-Сі Горреса головний суддя не тільки помилково зарахував нокдаун, якого не було, але й не зарахував три правильні нокдауни, чим спровокував агресивні дії з боку вболівальників [10, 30].

Цікаво відзначити, що вирoki журналістів «Рингу» помилковим рішенням суддів можна умовно поділити на дві групи. Якщо журналісти впевнені у помилковості рішення, вони визначають роботу рефері як «пограбування» або «огидне рішення». Якщо ж вони не впевнені у результаті, використовуються означення «спірний», «суперечний»: «Після шести відведених регламентом раундів перемогу розділеним рішенням суддів

святкував Кіндріч, який до цього жодного разу не відчув смаку перемоги на профіринзі. Втім, це рішення служителів Феміди можна назвати спірним [4, 48]. Подібну обережність у журналістських оцінках можна тільки вітати, однак почуття відповідальності перед читацькою аудиторією іноді зраджує журналістів. Так, у випадках, коли навіть професіонали не можуть дійти єдиної думки щодо переможця, журналісти можуть безпелаяційно нав'язувати власну думку: «Райг перебоксував Тейлора, і лише суб'єктивність суддів принесла нічийний результат, який автоматично зберіг чемпіону Тейлору його титули» [6, 40]. Подібна самовпевненість може викликати повагу у пересічного читача, однак такими методами впливу на читача не слід зловживати.

Правильні рішення суддів, як правило, оцінюються журналістами видання більш стримано. Досить часто оцінка діяльності арбітрів супроводжується словами «справедливо» та «правильно». «Кілька лівих хуків від Флойда після поновлення бою – і рефері сходу приймає рішення зупинити бій, правильність якого лише підтвердило повторне падіння Ріккі на настил за мить після сигналу...» [9, 7]

Іноді правильне рішення суддів подається в іронічному контексті: «Перевага Андрія була надто очевидною, щоб судді насмілилися віддати перемогу „проспекту“, який не виправдав сподівань» [4, 50].

Моніторинг публікацій журналу «Ринг» за перше півріччя 2008 року виявив 69 уривків, що містять оцінні судження щодо діяльності арбітрів. 48 із них включають негативну оцінку суддівської діяльності, 18 позитивно оцінюють роботу арбітрів і 3 уривки є за своїм характером нейтральними. Істотне переважання негативних оцінок є яскравим індикатором проблем, які стоять перед сучасним боксом. Однак не слід забувати і про таку важливу ознаку сучасної преси, як скандальність, що може привернути увагу читачів і збільшити авторитет видання. Схоже на те, що іноді журналісти видання зловживають цією ознакою сучасної преси. Позитивні оцінки роботи арбітрів повинні створювати враження об'єктивності, однак самі оцінки є досить короткими та типовими. Досить часто подібна оцінка супроводжується словами «справедливо» та «правильно». Натомість при оцінці необ'єктивного суддівства використовується широка палітра емоцій – від «спірний» та «суперечний» до «пограбування». Журнал «Ринг» намагається об'єктивно висвітлювати події світового боксу, про що свідчить критичне ставлення до українських боксерів. Щоправда, зміни

в інформаційній політиці видання у перспективі можуть негативно вплинути на його світоглядні орієнтири. Отже, висвітлення суддівства на сторінках журналу «Ринг» можна визнати досить вираженим і таким, що відповідає об'єктивній реальності. Кількісні показники негативних оцінок суддівства досить красномовно свідчать про проблеми, що стоять перед сучасним спортом.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Арбитров вызвали к начальству на ковер // Ринг. – 2008. – № 1. – С. 22.
2. Горюнов А. Есть четвертый чемпион! // Ринг. – 2008. – № 1. – С. 24-28.
3. Горюнов А. Осторожно: Вирчис! // Ринг. – 2008. – № 1. – С. 14-15.
4. Горюнов А. Отчет за 2007 год: больше турниров, хороших и разных // Ринг. – 2008. – № 1. – С. 48-52.
5. Горюнов А. Тяжелое бремя чемпиона // Ринг. – 2008. – № 5. – С. 2-7.
6. Лободин К. Камень преткновения по имени Павлик // Ринг. – № 3. – С. 38-43.
7. Лободин К. Это сладкое слово «реванш» // Ринг. – 2008. – № 3. – С. 54-55.
8. Михайлов С. А., Мостов А. Г. Спортивная журналистика. Учебное пособие. – СПб., 2005. – С. 140.
9. Пилипенко Е. Закрытие великолепного сезона // Ринг. – 2008. – № 1. – С. 2-9.
10. Пилипенко Е. Панорама // Ринг. – 2008. – № 3. – С. 30-31.
11. Пилипенко Е. Слава Україні! // Ринг. – 2008. – № 5. – С. 24-29.
12. Пилипенко Е. Снова в седле // Ринг. – 2008. – № 6. – С. 2-7.
13. Самое сомнительное судейское решение // Ринг. – 2008. – № 1. – С. 60.
14. Харитонов Д. Футбольные войны. – Харьков, 2007. – С. 50-55.